

være af ikke ringe Betydning, om denne Afgift udelst kunde komme dem til Gode. Regjeringen har endvidere ikke troet at kunne optage den For- dring, som Kjøbstadkommissionen har stillet med Hensyn til, at Bevistet for frivillig Svendeprøve skulde indføres i den Paagjældendes Vandrebog. Det kan være, at det synes at have mindre Betydning, men jeg vilde dog have sat Pris paa, at det var blevet bibeholdt, fordi Vandrebogen i Reglen er det eneste Legitimationspapir, som reisende Svende føre med sig, og uden hvilket de ikke kunne fortsætte Reisen. Jeg tror, at det har sin Betydning, om det bliver indført i Vandrebogen, at han har bestaaet denne Prøve; den har jo desuden en frivillig Karakter, og der er i den Henseende ikke mindste Tvang, som taler derimod. Med Hensyn til Landstingets Behandling af Sagen skal jeg tillade mig at bemærke, at Landstinget ligeledes har vist sig imødekommende ligeoverfor de Udtalelser, som ere fremkomne fra Kjøbstadkommissionen. Det har gjort det i Meget og meget af det Besentlige. I enkelte Punkter har det ikke kunnet komme Kjøbstadkommissionen i Møde, hvorimod jeg erkjender, at det har foretaget Forbedringer i Forslaget i andre Henseender. Blandt de Punkter, som Landstinget ikke har troet at kunne imødekomme, er ogsaa den Fordring om Myndighedsalderen, som af Kjøbstadkommissionen var fremhævet som ønskelig for Afgang til Erhverv, efter Næringslovens § 16. Det er af Kjøbstadkommissionen motiveret derved, at man omkring i Kommunerne har megen Ulempe deraf, at Folk i en hvilken som helst Alder kunne drive Baretilvirkning og Næring, som det kaldes i Næringsloven, idet det ofte skete, at de i en for ung Alder begyndte med forliden Dvælse i deres Jag og inden kort Tid faldt Kommunen til Byrde, saa at det blev til Skade for Kommunen og endnu værre for dem selv, maaske endog for bestandigt. — Jeg skal ikke negte, at efter de Erfaringer, jeg har i den Henseende, kan jeg ikke Andet end stadfæste, hvad der er udtalt af Kjøbstadkommissionen. Det forholder sig virkelig saaledes, at der er mange Menneſter, som deraf fristes til tidlig at begynde, som man siger, paa egen Haand, og det har ogsaa vist sig, at det i mange Tilfælde har været meget slem, at en saadan Ret er indrykmet. Jeg overser ingenlunde den Bestemmelse i Grundloven, som siger, at saavidt mulig skal den lige, frie Afgang til Erhverv være aaben, men man maa ikke glemme den Forudsætning, som knyttes dertil, nemlig at det skal være betinget af Almenvellet, og jeg kan efter mit Kjendskab til Forholdene ikke finde, at det er begrundet i Grundloven, at den udstrakte Frihed, som er hjemlet i Næringslovens § 16, bliver ved at bestaa. Der er i det andet Thing gjort gjældende, at man paa Landet saae Forholdene anderledes, og det kan godt være; det kan være muligt, at

denne Bestemmelse i § 16 ikke har virket saa uheldig paa Landet som i Byerne. I saa Tilfælde vilde der formentlig ikke være Noget til Ginder for, at man for Byernes Bedkommende vedtog en saadan Indskrænkning og stillede Fuldmyndighedsalder som Betingelse for det i § 16 omtalte Erhverv. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at det, i det Mindste saaledes som Regjeringsforslaget her foreligger, kun er for den Slags Erhverv, at der kan være Tale om at fordrø Fuldmyndighedsalderen opretholdt, idet nemlig Indvigningsministerens Bevillingsmyndighed ikke er hævet med Hensyn til dette Punkt, forsaavidt angaar § 2, saa at altsaa i andre Tilfælde, hvor der kan forudsættes tilstrækkelig Modenhed og Dygtighed hos Paagjældende til at etablere en selvstændig Virksomhed, vil Bedkommende ved særskilt Bevilling af Indvigningsministeren blive i Stand til at komme i selvstændig Bei. Det er saaledes ikke saa stort et Indgreb i den personlige Frihed, som det kunde synes at være, det er meget mere et Værn mod, at Friheden benyttes paa en for den Paagjældende selv meget fordærvelig Maade. Med Hensyn til Lovforslagets Enkeltheder bemærkede jeg før, at jeg fandt, at flere Forandringer, som Loven var udergaaet i Landstinget, kunde kaldes Forbedringer, og jeg skal derfor vedblivende sige, at det forekommer mig at være Tilfældet paa mange Steder. Der er imidlertid ogsaa saadanne Paragrafer i Lovforslaget, der foreligge uforandrede saaledes, som de ere foreslaede af Regjeringen, saa at det altsaa i disse Punkter er Regjeringen, der har hele Fortjenesten af at have truffet, hvad jeg anser for gavnligt for Kjøbstæderne. — Jeg skal nu tillade mig at gjennege de enkelte Paragrafer og da begynde med § 1, der foreligger uforandret. Det forekommer mig at være en billig Forbring til Udlændingen, der kommer herind i Landet, at han, forinden han kan faae Tilladelse til at etablere en selvstændig Virksomhed, stiller Sikkerhed for, at han og Familie i Tilfælde af Trængsel ville blive modtagne andetsteds til Forsørgelse, og jeg kan ikke skjønne, at der overhovedet kan reises nogen Indvending imod, at man forlanger af ham et saadant Hjemstedsbevis. Det maa desuden ikke glemmes, at de Fleste af dem, der strømme herind, komme „daraufsen fra“ og ere Folk, som gjerne ville spise vort danske Brød, men ellers ikke bryde sig om os, og det vil derfor ogsaa være urimeligt ligeoverfor dem at bevare en Tilstand, der dog kommer til at gaa ud over vore Egne. — Jeg anser derfor § 1 som et helbdigt Tillæg til Næringsloven, og jeg kan kun glæde mig over, at Landstinget ikke har foretaget nogen Forandring i dens Indhold. — Med Hensyn til § 2, der angaar Forbrugsforeningerne, kan jeg ikke negte, at jeg foretrækker Regjeringsforslagets Affattelse fremfor Landstingets. Efter den sidste Affattelse har Paragrafen faaet en mere inkvisito-